

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena na leto doma 20 Din. V Ameriko cena na leto 70 Din. Cena M. Lista je doma 5 Din, v Ameriko 30 Din. ki oba lista majo i sirote dobijo kalendar brezplačno. Ki pa samo ednoga, ga dobijo za polovično ceno.

„Vredništvo i opravištvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Rokopise i naročnino pošiljajte na **uredništvo ali opravištvo Novin v Črensovce, Prekmurje**. Oglasi, (inzerati) se tudi tu sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar za večkrat popust od 5% do 40%.

Glejte pravico!

Druga vrsta dače, štere 30% povišanje bo jako prizadelo podjetja i društva, ki morejo polagati javne račune, je pridobnina. Ta društva med njimi n. pr. banke, so že zdaj, kak smo čteli, v Sloveniji tak obdavčena, da plačajo skoro dvakrat telko dače kak društva i banke v Srbiji. (Ironični klici na desnici: Živela vednakost!) Mi znamo, da je vlada dobila lansko leto celo vrsto spomenic od industrijskih podjetij i denarnih zavodov zavolo te dače. Povdarjalo se je, da ta podjetja ne morejo prenesti že sedanjih bremen, tem menje pa šče kakšega povišanja. (Vešenjak: Za odgovor je pa dala vlada te zakonski predlog!) Či se bo to nadaljivalo, obstoji nevarnost, da bodo naša industrijska podjetja mogla edno za drugim staviti svoje delo i da bomo šče bole navezani na uvoz iz inozemstva, ka bo le v škodo našoj trgovskoj bilanci.

Tretja vrsta dač, ki bo tudi žmetno prenesla 30%-no povišanje, je dohodnina. Že lansko leto je izjavo delegat ministrstva financ v Ljubljani, ki natančno pozna razmere v Sloveniji i o šterom pravi sam gospod finančni minister, da je eden najbogših davčnih strokovnjakov, da dohodnina v Sloveniji ne prenese nikšega povišanja več. 30%-no povišanje dohodnine je pa nedopustno tudi zavolo toga, ar se je eksistenčni minimum, glede na odlutarne razmere samo malo povekšao. Prle je plačivao davčni obvezanec v prvoj stopnji 0.6% osebne dohodnine, dnes pa more plačati okrog 21/2%. Zato najnižji davčni obvezanec, ki je prekoračo eksistenčni minimum, more dnesden plačati več kak štirikrat teliko dače kak prle, gda je bio ešče v velavi stari eksistenčni minimum. (Medklici na desnici: To je ne nikši eksistenčni minimum!) Ravno zavolo toga moremo mi z vsov odločnostjov povdarjati naše zahteve, da se more eksistenčni minimum zvišati v pravom razmerji z denešnjimi valutarnimi razmerami. Zahtevati moremo tudi, da se z nova vpelajo davčni plačilni nalogi, kak smo jih meli prle i ki so se lansko leto ukinili. Pravtak tudi zahtevamo, da se podalša čas za rekurze proti odmeri dohodnine. (Josip Nemanič: I da se odpravijo tajni zavupniki!) Naše ljudstvo bo tem žmeče plačivalo zvišane dohodnine, či pomislimo, da se bodo po novom zakoni o ustrojstvu vojske zahtevala od njega nova bremena v obliki zvišanih vojaških taks i novih dač za remontski fond.

Zdaj nastane pitanje, kaj je z zemliškov dačov i ali je mogoče zemliško dačo 5-krat povekšati. (Klici na desnici: Nikak ne!) Omeno sem že prle, da je v Sloveniji i Dalmaciji vpelana dohodnina, da se nekoliko izvednači davčna nevednakost. Vidimo pa, da je dohodnina pri nas v Sloveniji tak visika, da se nemre nišče pritožuvati, da je zemliška dača pri nas prenizka: (Jakob Vrečko: Prav gotovo ne!)

V Sloveniji se je zemliška dača že itak povekšala i to leta 1920. gda se je

katastralni čisti donos početvoro. Zavolo toga je izključeno, da bi Slovenija mogla prenesti 5-kratno povišanje zemliške dače. (Ironični klici na desnici; Zakaj ne raj 10 kratnoga, vö bi Srbija pri tem ne bila prizadeta!)

S pavšalnim povišanjem dač se vničuje fundamente davčne zmožnosti i zapre za bodočnost vire drž. dohodkov. Kelko pa pričakuje gospod finančni minister od teh novih dohodkov? Tabla ki nam jo je predložilo finančno ministrstvo, nam podaja sledečo sliko. Dača na zemlišče znaša v celoj državi okrog 86 milijonov dinarov, 5 kratno povišanje te dače bi zato prineslo okoli 430 milijonov dinarov, nove dače. Vsota vseh ostalih neposrednih dač znaša 271 milijonov dinarov, 30% doklada bi pa dala 81 milijonov dinarov, tak, da bi skupni prihod novih dač znašao 511 milijonov dinarov. Ka se tiče Slovenije, znaša dača na zemlišče 6 milijonov dinarov i bi znašalo 5-kratno povišanje prek 30 milijonov 700.000 dinarov. Ostale neposredne dače znašajo 22 milijonov dinarov, 30%-na doklada bi znašala prek 6.600.000 dinarov tak, da bi se od Slovenije zahtevalo skupno 37.400.000 Din. novih dač.

Pripomniti morem, da so številke te table netočne, da ne odgovarjajo ne postavkam proračuna, šče menje pa vsotam plačane dače. Či ugotovimo, kelko se je v istini plačalo dače, dobimo čisto drugo sliko. Dokaz tomi so številke, ki jih mam na razpolago. Po proračuni odpade na Slovenijo zemliške, dače z dokladami vred na leto 6 milijonov dinarov. Na Srbijo, ki je štirikrat vekša od naše Slovenije, pa 16 milijonov 250.000, na mesto 24 milijonov dinarov. Pri tom pa trbej ešče vpoštevati rodovitno zemlo v Srbiji i malo rodovitno zemlo v Sloveniji. Že tu moremo konstatirati velko nevednakost.

Med ostalimi neposrednimi dačami ščemo omeniti, da odpade na Slovenijo dohodnina z dokladami vred 13.500.000 dinarov, na Srbijo pa odpadne dače „na lični rad in ličnost,“ ki nekak odgovarja našoj dohodnini, komaj 13.800.000 dinarov, toje telko kak na Slovenijo.

Proračun sam dokumentira to nevednakost, v posebno drastičnoj svetlobi pa to osvetljuje plačivanje neposrednih dač. Či vzememo v roko proračun za leto 1922/23. vidimo, da odpade na Srbijo neposrednih dač za celo leto 158 milijonov dinarov, na Slovenijo pa 44 milijonov dinarov. To bi ešče približno odgovarjalo razmeram. Zdaj pa poglejmo plačilo neposrednih dač. V 6 mesecih je po izkazih finančnoga ministrstva, plačala Srbija 86 milijonov dinarov, Slovenija pa 51 milijonov dinarov. Iz toga vidimo, da se je v 6 mesecih plačalo v Srbiji na glavo 21.5 dinarja, v Sloveniji pa 51 dinarov. To je mi smo plačali v Sloveniji dvakrat več nego v Srbiji. (Jakob Vrečko: Zato nas pa majo tako radi! — Davorin Kranjc:

Zato nam ne dajo avtonomije! Dr. Kulovec: Smo jim dojna krava!) Mi vidimo, da se je v Srbiji plačala približno ona svota, ki odpade na 6 mesecov, v Sloveniji se je pa plačalo več, kak pa odpade na celo leto.

(Dale)

NEDELA.

Po risalih 11. Evangelium sv. Marka VII. 31—37. Jezuš zvrachi gluhonemoga. Sveto pismo pravi, ka je te po odzdravljenji „prav gučao.“ Na to pravi sv. Gregorij papa: „Tisti guči prav, ki z boganjom tisto prle doprinese, ka z rečmi od drugih žele, da bi doprinesli.“ Davajmo dober zgled!

Pokoro delajmo.

Jezuš joče nad nepokornim Jeruzalemom za tem po guči. Nepokornoj dūši: „Da bi bar spoznala, ka ti je na mir, a zdaj je pa skrito pred tvojimi očmi.“ Hūdi dūh je skrio pred tebov, da ne poznaš svojih kaštig. Niti ne misliš, ka boš gorela nekda v večnom ognji, v smrdčem žvepli, kak pravi sveto pismo, razvūdzana dūša! Skrije pred tebov hūdi dūh pijanec ka boš na veke žejav, ka boš na veke trūden, ki niti nedeljnoga zapovedanoga počitka ne si si privoščo, nego oskruno si Gospodov den s plesom do zorje ali pa z manjbov od krčme do krčme od vogla do vogla vsake hiše samo v cerkvi ne, ne si voščo zapovedano mešo i predgo poslušati. — I poslušaj nepokorna dūša še naprej Gospodove reči: „Na tebe pridejo dnevi i tvoji sovražniki te obdajo z jarki.“ Tak boče Vrazje te obdajo kak prstan, ti boš na sredi med njimi posvetnjak i posvetnjača ponočnjak i tepešica nepokorniva i v jarek te sklačijo i v njem vkūp stisnejo, da se vso večnost ne boš mogla genoti z ednoga mesta, nepokorna dūša. V ognjenoj grabi boš i ne boš mogla si nigdar predjati ali roke ali noge ali glave kakšteč de te peklo. Ne boš mogla, ne, ar Gospod pravi: „Kak ovce se spravijo v pekeo i smrt je bo glodala,“ (Ps. 48. 15) to je kak se ovce vkūp stisnejo v ovčarnici tak bodete v pekli vkūp stišnjeni nepokorni pijanci, razvūzdanci v sovražtvi živoči vsi, ki v smrtnom grehi vmerjate i ostanete na mesti kak kamen. Ne mislite nači nepokorniki! Kak kamen te tam ležali, šteri se ne more nigdar genoti i v šteroga do brsali hūdobni dūhovje. Gospod pravi naimre koga ste razžalili i ki je večna resnica: „nai se ne genejo kak kamen.“ (II. Mojz. 15. 16). Bliža se sodba, delajmo pokoro.

Obrtnikom.

Vsi krščanski obrtniki celoga Prekmurja! V nedelo 5. avgusta popoldne vsi obrtniki na obrtni shod v Beltince, (pri Huberi). Tu se ustanovi obrtna zveza za vse krščansko misleči prekmurske obrtnike. Zato naj vsakši krščanski obrtnik brez izjeme — je katoličanec ali evangeličanec — iz vsakše vesi pride na te shod. Pridejo govorniki iz Ljubljane. Potrebna nam je krščanska obrtna zveza, zato si naj vsakši obrtnik vzeme za dužnost, da pride. Seja se začne ob petih zaodvečara.

Domača politika.

Uradniški zakon. Radikalna vlada je zglasala uradniški zakon. Po tom zakonu ma vlada juš ešče za tri leta vse uradnike vrčti na cesto pa sledkar tūdi, če ne bi v tisto kišto metali kruglic, kak de ona štela. Plače njim je toti povekšala, a samo na papiri, ar kredita ne za te plače. Te zakon so že lani skovali demokratje, predvsem profesor Reiser, demokratski poslanec. Zdaj bi toti demokratje radi zatajili to svoje dete i ne šteli za te zakon glasati, a ka je ednok rojeno je rojeno. Glasali so za te zakon tūdi Nemci. Naši poslanci so proti tomi glasali.

Vojni zakon so glasali i demokratje i radikali i Nemci. Strašni terhi, dajatve v naturi i krvi so podpirali i podpisali tisti, ki so ešče letos nebesa, se zna da beogradska, obečavali svojim volilcom. Naša stranka je proti glasala i proti delala tomi zakoni.

Poslanci brez zagovora. V vsakoj državi vživa poslanec tak zvano immuniteto, to je ka se ne more pozvati pred sodnijo zavolo političnoga svojega delovanja. Zato je ravno poslanec, ka kritizira zakone, štere šče ali je že sklenola vlada. Radikalna vlada v čemerej, ka so naši i Radičovi listi objavili pogodbo, štero smo ž njov sklenoli i štere je ona nej držala, je sodniji izročila naše poslance i Radičove poslance. Nemce i radikale pa demokrate, ki so zglasali tvoje terhe, ljudstvo, terhe vojaške, gospočino na cesto, šestkratni povišek dače na zemljo i 30% poviška na haske, te poslance je vlada ne izročila, nego naše poslance, ki so se, dobro ljudstvo, proti tem terhom borili za tebe. I zglasali so izročitev naših poslancov pa Radičovih sodišči radikali, demokratje, Nemci i srbski kmetje. Kak smo že pred par meseci pisali, preganjanje ide naprej. Zna priti ešče na naše volilce i liste, zato pazimo, a ne bojmo se. Mi hodimo po zakonskih potaj, — sila nas more tretji, a streti nas ne more, — Če bi Radič prišo v Belgrad, ne bi nas i siromaško ljudstvo doletele té krivice.

Parlamentarne počitnice do trpele do 20. septembra.

Na špekana veleizdaja. Demokratiski listi bi radi na Radiča i Orle porinoli veleizdajo, to je ka prej njegova stranka i naša mata zveze z Madjari, Bolgari, Törki i šteta razvržti Jugoslavijo. Njuvi listi kak „Preporod“ i „Slov. Narod“ grdo lažeta i ogrizavata nedužne ljudi. I vse té gonje so prišle na den po nekom agentu Galijardiji, ki je tak dober narodnjak bio, ka niti v Jugoslaviji ne vūpo prebivati, ki je bio avstrijski oficir v zasedenoj Srbiji i tam tak zbio sestru ministra Kojiča, da je sedem mesecov ležala. Toga človeka je sprejela radikalna stranka v sebe i po njem bi rada zvedila za veleizdajnike, šterih nega. No pa to ne nikaj novoga.

Mi v Prekmurji smo že tūdi vidili na državnih avtomobilaj se tiste vōziti, ki so proti Jugoslaviji madjarsko zastavo nosili — no pa ešče dosta drugoga. Pač svet je tistomi odpret, ki ma peneze ali je šče meti, naj samo stopi v demokratsko ešče bole pa če stopi v radikalno stranko.

Novi ministri. Minister za agrarno reformo Simonovič, za trgovino Kojič, za vero dr. Janjič i za kmetijstvo Miletič.

Povišanje poslaniških plač so zahtevali radikalni i demokratski poslanci, a ar so naši poslanci nej pristali na to, je predlog njuv prepadno.

Svetovna politika.

Madjarska. Vmro je tū baron Daniel, bivši trgovinski minister. — Veliko razburjenje lada med katoličani, ka je vlada z penezi verskoga fonda, štere je nastao iz vrednosti cerkvenih redov, kupila onim vojakom, ki se so viteško borili v boji, zemljišča od veleposestnikov. Cerkevni penez je potrošila za agitacijo. Poslanec Rakovszky je ostro napadno za to vlado, a brez uspeha. — V Zalaegerszegi je en židov nesramno napadno najsvetejše oltarsko svestvo na Telovo. Pravo je, ka pop lopato za smeti nesé. Tak nesramno je gučo od molbevrednoga presvetoga oltarskoga svestva. Naznanjen je sodniji. Katoličanstvo ma tūdi na Vogrskom težke dneve. Dragoča neizmerno raste, ar je penez spadno, kila masti že košta više 20 jezero kron. Uradniki so v strašnoj nevoli. Ta dragoča povzroča velike nemire med ljudstvom, tem bole, ar Madjarska nindri nemre dobiti posojila zavolo toga, ka skrivoma proti določbam mirovne pogodbe držl velko vojsko i groža svetovni mir. — Naši državljani, ki so po vogrskih vozah zapreti, z vogrskimi robi vred trpijo strašne moke, glad, bitje, so pravi mantrniki. Pred kratkim so ednoga našega državljana nesmileno zato zbili, ar je ne šteo podpisati izjave, ka postane vogrski vojak, nego pride nazaj v Jugoslavijo. Če bi izjavo podpisao, bi se voze rešo.

Poljska. Med Poljskov i Törskov je sklenjena politično — trgovska pogodba, štere vsebuje 4. točke. Prva točka ustanavlja neprekršlivi mir i večno prijateljstvo, druga uredi diplomatske i konzularne odnošaje, tretja trgovinske zveze i štrta izvršitev pogodbe.

Irska. Državljanska vojska je dokončana De Valera je položil orožje i se zmilo s Collinsom, predsednikom vlade. De Valera, ki se je borio za popolno odcepitev Irske od Anglije, bo od semao brez orožja z agitacijov krepo svojo stranko. Za en mesec se bodo vršile volitve v irski parlament, tak zvani: Dail Eireann.

Anglija. Položaj angleške trgovine je jako slab. Delavcov brez dela ma milijon 200 jezero, štere broj se povekša po zimi ešče na poldrugi milion. — Pristaniški delavci zavolo slabih plač štrajkajo.

Bolgarija. Proti Cankovoj vladi, štere je vmorila Stambolijskoga, predsednika kmečke vlade, se združujejo kmetje po Daskalovoj agi-

taciji i komunisti i pripravljajo novo revolucijo. Stališče vlade je otežkočeno za toga volo, ar gibanje proti njej podpirajo i boljševiki iz Rumunije.

Grčija. „Matin“ francuski list piše, da najbogatejši Grk, Vasilij Zacharov podpira Venizelosovo republikansko gibanje. Krao je zbrao nekaj vojske v Atenah, da branijo prestol (tron) njegov, a večina vojske je za republiko.

Amerika ne je podpisala protokola na lozanskoj konferenci, ar poseben mir sklene z Törki. — Državni tajnik je dao izjavo, da vsega zlata, štere je na sveti 42%, se nahaja v Ameriki, to je skoro polovina. Lehko zato tržijo dolar po 100 dinarov.

Nemčija. Nemški penez je grozovitno spadno, zato je cena živeža strahovito narasla. Siromaki so v obvūpnom položaji i za objokati je zavolo glada. Nemire moramo pričakivati i boljševiško i casarsko gibanje se jako širi. Zavolo slabe valute so vdarili zdaj nove banke po 5 milijon mark vrednosti edno.

Turčija. Zavolo nevoščnosti Anglije i Francije so Grke Törki premagali i po Lozanskoj konferenci, štere se je pred kratkim zvršila, so Törki Carigrad i velki del balkanske kršćanske zemlje v Evropi, odked so bili stirani, pa nazaj dobili. 24. jula, kda se je mir v Lozani podpisao, je vladalo velko navdušenje po Turčiji. Vesoljni pravoslavni patrijarh, Meletih, ki je dozda stalno v Carigradi prebivao, se za stalno odseli od tec. — Volitve so minole v Turčiji i vladi prinesle velko večino. Prvo zasedanje parlamenta se je vršilo 1. avgusta.

Glasi.

Slovenska Krajina.

Občni zbor hranilnice i posojilnice v Črensovcih. Prva slovenska posojilnica v Prekmurji je 22. jula mela po triletnom svojem obstanki občni zbor, na šterom po pravilaj se je prvič volilo po naraščeni zadružnikih vodstvo. Ka se je dozda dobro vodo té penezni zavod je najlepši dokaz to, ka so kotrige ednoglasno zvolile dozdašnjo načelstvo i nadzorstvo. Načelnik Klekl Jožef vp. pleb. nar. poslanec je z govorom odpro sejo i dao poročilo o triletnom delovanju zavoda. Povedao je to le: „Človek je na ljubezen stvorjen. Če ne ljubi dobro, ljubi slabo, a ljubi vsigdar. Na polji delaš, se trudiš, znojiš, pa veselje te obhaja pri deli. Zakaj? Žari se ti ljubezen v srci, štere gleda na tvojo domačo streho, na one, štere ta pokriva, na sirote, štere nemajo nikoga, na Jezusa v oltari, ki nosi vno go potrebčin, na te misli i rad se za njé trudiš, ar je ljubiš. Ta ljubezen je nastavila že v srednjem veki cerkvene kase „pii montes“ i posojilnice rafensajke, kakša je i naša. Naj pōmaga maloga človeka, siroto, naj ga z trga z rok krivičnoga kapitala, štere njemi kŕpŕje vse i kŕpŕje od njega vse, so nastavljen te posojilnice. Ka je naša tūdi to ljubezen zvršavala, posvedočijo sledeča dejstva. 1) Vlog je mela 1. 1920. 397.396 91 K. — 1921. 1.027.051 79 K., 1. 1922. 1.376.260 88 K. — Letos do zadnjega juna ma dvamilijona. Ar so interesi v posojilnici najmenje deset procentov falejši, kak v velikih peneznih zavodaj, so dužniki plačali v treh letaj poldrugi milijon interesa menje, kak bi je tam plačali. Posojila so najmre bila 1. 1920. 309.346 76 K., — 1. 1921. priraslo za poldrugi

Fabijola

ali

Cerkev v kafakombaj.

I. Mir.

Kršćanska hiša.

Fulvij ga nekelko čudeč se pogleda i pravi: „Ka mi to pomaga, či pa vaša hči zabranjuje vsakše spoznanje ž njov.“

„A, to vas zadržuje od moje hiže? O, na Fabijolo nikaj ne gledajte, ona je modrijanka i nikaj ne ve od takših stvarih. Tūdi meni bi bilo lŭbše, či bi pŭstila vse svoje knige i si raj poiskala moža. Ka se pa tiče Agneške, vam povem, da vas ma tak rada, kak vi njo.“

„Ali je mogoče? Kak pa to znate?“

„Sama mi je povedala ravno tisti den.“

„Vam?“

„Meni, meni! Z vašimi kinči i šminkami ste si pridobili njeno srce. Tak je sama gučala;

vadlam se, da je ne mislila nikoga drugoga kak samo vas.“

Fabij je najme mislo iz tistih Agneškinih reči, gda je gučala od mladoženca, štere jo je okničao z dragimi kameni; Fulvij pa je mislo, da si jo je resan pridobo z gizdavimi šminkami, štere je noso na sebi i se je že zibao v najlepših senjah i se smejao najlepšemi bogastvi.

„Li korajžno“ njemi pravi Fabij, „i gotovo bo vaša, naj dela Fabijola, ka šče toga se vam pa zdaj ne trbej bojati, ar je z vsemi svojimi hlapci i služabnicami odisla na deželo. Sami bomo i dobre vole.“

„Dobro, jaz pridem gotovo!“

„Pa tūdi Korvin z vami,“ pridene Fabij.

Ti pojedine ne bomo popisivali; samo telko omenimo, da je tam kraljvala navadna rimlanska razvūzdanost i da so se včas i vsi opijanili, samo Fulvij je ostao trezen. Po vsefele pogovorih so prišli tūdi na najnovije novice iz jŭtrovoga. Potem, gda sō bili v Nikomediji kristjanom podrl i cerkev, je v casarskoj palači vōvdaro velki ogen, šterega je pa Gale-

rij sam dao napraviti, to so znali, — ali on je dužio kristjane i tak hujšto bogšega Dioklecijana k preganjanji.*)

Pričakivati je bilo zato, da casar da povelje za preganjanje tūdi v Rimi, šterega bo Maksimijam z veseljom zvršŭvao. Naši gostje v Fabijovoj hiži so bili tūdi te misli, da se morejo kristjanje vničiti i gon'ti vō z države; znali so pripovidavati od njih strašne krivice i hŭdobije. —

Dale

*) Gda je nastopo leta 284 Dioklecijan rimsko casarstvo, štere se je širilo po treh delih sveta, je spoznao, da vsega toga velikanskoga casarstva nemre sam voditi, čiravno ma dobro volo za to. Zbrao si je zato socasara, šterega je imenoŭvao „augustuš“ i dva podcasara. Za socasara na zahodi je zbrao Maksimijana i tomi za pomagača ali podcasara Konstancija Klora; neki je pa obdržao jŭtrove dežele z glavnim mestom v Nikomediji, sebi za pomagača je pa vzeo divjega Galerija.

milijon, l. 1922. páli več kak za pol milijona zdaj. Če bi siromaški ljudje té peneze v velikih zavodaj vzeli, bi poldrugi milijon koron interesa več plačali, kak so zdaj, to je poldrugi milijon koron dara je dala ljubezen združnikov potrebčino trpečemi siromaškomi narodi. Kak velika ljubezen. Kak veliko plačo pri Bogi so si zaslužili, ki so svoje peneze zavúpali na posojilnico i ki so akcije kúpili. Akcija ali delež košta samo pet dinarov. Ta mála svota doma leži za kvas, špice, sol to je za najdrobnejše domače stvari i nikdar ne želemo, da bi nam nosila interes. V kasi je pa prinesla obilen interes. Kasa je združnikom najmre kúpila blago, štero so do sto koron falej dobili kak bi je v trgovinaj. To je, pet dinarov njim je prineslo v treh letaj sto koron interesa. I té poklon njim dala kasa, štere vodstvo nema rédne plače, ár dela z ljubezen, samo neobhodni potroši se njeji plačajo! Sirotam je naklonila 1480 K. — pripomogla je k popravljani cerkvi z fal interesom i bo túdi z posebnim darom pomagala cerkvi. Vse to je delala ljubezen. — Posojilnica je ustanovljena klub velikim zaprekam i šinfanjom, odratanjom z 358 ustanovnimi člani, ki so vsi črensovski farniki l. 1920. maj. 4. — Združnikov ma zdaj že 673. Sej je držalo nadzorstvo i načelstvo v treh letah 94. Prometa je bilo lani že pět milijonov. — Kasa je v rasti, vživa zavúpanje. Vsako leto je več vlog i več posojil čistoga njoj je ostalo v treh letaj 170 jezero koron. — Če bi vsi farniki, vsaka hiža kúpila eno akcijo i vsi nesli peneze svoje v posojilnico, bi ona sama lejko pokrila vse cerkvene stroške cele fare i lejko oškrbljavala sirote cele fare. Na delo za te sveti namen. — Po potrdili računov i pogovoraj, kak se naj širi združniška misel, so člani navdušeno razišli. Posojilnica je zednim izrazila želo i to bo túdi občinam naznanila, da štere so dobile posojila od njé, naj túdi vloge svoje njej izročijo. Hotiza, Beltinci, Gančani, Dokležovje, Melinci, M. Polana, V. Polana, Odranci itd. vse občine, štere so vživale dobroto posojil, naj svoje peneze túdi vložijo se. Interes je od vezane vekše vloge 7½%.

Poroka. V soboto, dne 28. julija se je poročo g. Jožef Geder z Anicov Fehér iz Dolnje Lendave. Poročo jiva je g. kaplan Berden v farnoj cerkvi v D. Lendavi. Mladomi pari želemo mnogo sreče i božega blagoslova v novom stanju!

Ka je vse mogoče v Lendavi? Več dva meseca hodi po Lendavi edna nora ženska iz Gaberja. Nišče se je ne brigao za njo, vse pritožbe Lendavčarov ostale kak, da bi bob lučao v steno. Naednok si zmislijo občinski poglavarje, da bi že ednok mogli nekaj napraviti s tov sirmaškovo ženskovo, štera je hodla po Lendavi na po gola i razbijala okna. Zbojali so se, da njim túdi ne razbije oken i izdajo nalog, da se včasih ženska aretira i zapre vu občinsko vozo. — To se je zgodilo. No ženska se je ne streznola, zato mestni očetje napišejo drugi recept, tak zvani „leseni olj“ toga največ raste v Albaniji i Macedoniji, ali s hitrim razširjanjom kulture túdi že v Prekmurji, zato so ž njov dali mazati noro žensko po hrbti; — od velkoga mazanja je sirmaška ženska tak kričala, ka je cela vulica vkúp zbežala i se škandalizira nad tem barbarškim delom. Priporočamo tak modrim glavam, da odajo svoje bunte i se odselijo v Albanijo. Opozarjamo túdi višje oblasti na to Afrikansko postopanje. Malo inteligentni človek bi znao, kak napraviti red s tov nesrečno žensko, — ona ma svojega moža, šteri je dobro stoječi kmet, ar pa ma drugo žensko, se ne briga za svojo nesrečno zakonsko ženo. Po pravici bi mogoče biti kaznovan mož, či je potrebno túdi z „lesenim oljom.“ Da bi se pa tak postopalo z ednov norov i obžalovanja vrednov ženskovo — to je túdi samo v Lendavi mogoče. — Redivivus.

Na samostan sv. Drúžine je darúvao dva dolara Kolenko Jožef z Črensovec, stoječi v Chicagi. Penezi so poslani v Celje.

Okrajno glavarstvo pod šte. 1/75 da na znanje sledeče: Izseleniški pooblaščenec kraljevine S. H. S. (njegov naslov je: 443. West 22. na Str. New-York) javlja, da je njegov urad v zvezi z društvom „New-York Travellere Aid Society, štero ide novoprišlim izseljenikom na roko i dá navodila. Zastopniki toga društva vršijo na kolodvorih, pristaniščih, túdi na Ellis Islandi. Izseleniki, šteri ido prek New-Yorka naj pitajo za temi zastopniki. Popotniki pa ki idejo v Pensilvanijo, naj se oglašajo na urad za nemeščanje v Filadelfiji (State Employment Service), šteri skrbi za naše izseljence.

Lepo naročnino nam je poslala z Chicage Žalig Verona z Črensovec, najmre dva dolara za Novine i M. List. Srčna hvala.

Zlato mešo so obhajali vlč. g. Kitak, misijonar v Celji, koga naše ljudstvo dobro pozna po svetih misijonaj. Želemo dobrómi gospodi iz zahvalnosti za vse njuve trude blaženi dokonček zemelskoga ešče dugoga življenja. — Vsem dobrim dúšam ga v molitev priporočimo.

Srebrno mešo obhajajo v G. Radgoni Anton Kocbek pleb. té tjedem. Ad multos annos. Bog jih dugo živi.

Sirota dovica je 18. julija od Dobrovnika do Genterovec po cesti zgúbila svojo ročno torbico, v šteroj je bilo nekaj penez, od hiže ključ i lepo čislo. Prosi se pošteni najдитеo, da to oddá v vredništvu Novin. Peneze si lejko obdrži.

Za dijake so darúvali iz Črensovec. Darovi v kronah. Útroša Kata 4, Kavaš Marija 10, Vučko Marija 8, Rožman Treza 4, Markoja Ana 1, Žalig Kata 4, Krampač Roza 4, Žižek Marija 20, Franc Ivan 20, Matajič Ana 20, Matajič Treza 5, Raduha Marija 2, Gabor Treza 6, Kustec Aga 2, Grah Kata 6, Žižek Treza 4, Horvat Ivan 12, Törnár Marko 4, Špiclin Aga 2, Golinar Verona 6, Smodiš Treza 4, Ros Matjaš 4, Škoberne Kata 14, Plej Kata 4, Nerad Ivan 12, Kolenko Ivan 8, Gerič Ana 4, Halaš Lajoš 2, Kelenc Ivan 4, Zelko Kata 10, Tibaot Treza 4, Kolenko Kata 4, Odnik Ivan 2, Lutar Bara 2, Kolar Ivan 8, Hozjan Jožef 4, Šernek Janoš 8, Rous Matjaš 40. — Belic so darúvali: Horvat Ivan 2, Farkaš Treza 2, Vaupotič Treza 1, Bohnec Fana 1, Žunič Ana 1, Kustec Bara 1, Zelko Marija 1, Žalig Marija 2, Hozjan Ana 1, Matjašec Kata 5, Bedernjak Martin 2, Cigan Ivan 3, Horvat Kata 2, Hozjan Roza 1, Hanc Roza 2, Ritlop Ana 2, Plej Verona 2, Žižek Roza 2, Žižek Ana 2, Žižek Franca 2, Györek Marija 2, Útroša Magda 2, Gerič Martin 2, Horvat Treza 2, Salaj Štefan 1, Horvat Štefan 1, Zelko Bara 1, Kolenko Ana 2, Halas Martin 2, Salaj Mihal 1, Horvat Ivan 2. — Darúvali so krumplice: Markoja Ana, Gabor Treza, Útroša Mihal, Salaj Anton, Žunič Kata, Gabor Martin, Horvat Jožef, Lebar Štefan, Franc Marija. — Graj so darúvali: Golinar Verona, Smodiš Treza, Cigan Fana, Matjašec Kata. — Nerad Ivan, Nerad Bara, Špiclin Ana, Tumpa Roza, Kovač Treza, Gabor Jožef, Hozjan Martin, Kustec Štefan, Ritlop Treza, Salaj Ivan in Raj Roza so dali več kak en škač krumplov. Lutar Ana, Kozlar Kata, Gabor Ivan so dali vsaki 2 K, Halas Jožef so dali 5 belic. Te dare je nabrala Tompa Ana.

Darovniki iz Brezovice. Darúvali so v dinarah: Špilak Mihal 2, Lebar Štefan 1, Maučec Štefan 1-50, Lebar Jožef 1, Prša Štefan 2, Tratnjek Ana 2, Raščan Manka 1, Raščan Verona 3, Törnár Ivan 2, Šömen Matjaš 2, Horvat Matjaš 2, Zver Marko 2, Törnár Stefan 10, Gornjec Marko 3, Matjašec Ivan 2, Tivadar Ivan 1, Čolig Štefan 5, Raščan Roza 5, Zver Manka 2, Špilak Jožef 5, Denša Gejta 5, Špilak Ana 4. Skúпно: 67-50 Din. Nabralo se je ešče túdi 69 kg. kukorice i žita i 30 kg. pšenice. Nabirali so: Špilak Jožef, Šömen Janoš, Raščan Franc.

Hotiški darovniki. Nabrala sta: Rengeo Martin i Magdič Štefan. Darúvali so v krónah: Horvat Mihal 37, Hozjan Janoš 4, Ritlop Janoš 10, Farkaš Manka 8, Lackovič Štefan 4, Kelenc Kata 4, Seči Kata 3, Vučko Ana 4, Nemeč Bara 4, Balazic Jožef 6, Rengeo Martin 10. Belice so darúvali: Rengeo Marija 5, Horvat Ivan 5, Kramar Štefan 2, Zdravec Ivan 2, Horvat Mihal 2, Kustec Ivan 3, Kranjec Marko 4, Zerkovič Matjaš 5, Balazic Štefan 3, Cipot Bara 2, Cipot Marija, Krampač Kata 2, Matajič Marija 4, Topličanec Janoš 2, Lebar Matjaš 3, Kustec Štefan 2, Györek Štefan 2, Farkaš Jožef 3, Marič Anton 2, Žalig Kata 4, Horvat Ivan 2, Matjašec Kata 1, Bohnec Jožef 2, Matjašec Matjaš 4, Škerbenta Ivan 5, Köttnjek Ivan 4, Žalig Magda 3, Lackovič Matjaš 3, Zver Janoš 4, Sobočan Štefan 2, Kral Štefan 2, Útroša Štefan 3, Farkaš Jožef 1, Lackovič Štefan 3, Farkaš Manka 2, Lackovič Mihal 5, Ritlop Ivan 2, Hozjan Janoš 2, Zver Marko 2, Zver Ivan 4, Dominko Matjaš 3, Oletič Bolta 5, Ritlop Jožef 3, Magyar Janoš 5, Šömen Marko 1, Toplak Kata 4, Ftličar Imre 4, Ftličar Štefan 6, Zver Janoš 6, Toplak Ana 2, Seči Kata 3 — Edšid Štefan z Gederovec 10 Din, Edšid Jožef 20 Din, N. N. 2000 Din. Iz Veržeja za dare v naturi 614 Din. — Račun od živeža nabranoga za prekm. dijake. Din 614 je pa samostan poslal prek na pomoč našim dijakom, kak je zgoraj že omenjeno. Izvün toga je samostan dao ešče eden káput dijaki Gelti iz M. Polane.

Država.

Novi lavatinski knezoškof (hercegpúšpek, dr. Karlin Andraš so dnes tjedem bili slovesno potrđeni na svojo púšpekijo v Maribori. Oni so petdesetšesti púšpek tú i prvi, ki nosijo ime patrona púšpekije sv. Andraša. Mariborska púšpekija se zato zove lavatinska ár so púšpecje prle v Lavantskoj dolini pri Sv. Andraši stanúvali. Novi púšpek so l. 1911. bili že v Trsti púšpek, a zavolo talijanskih brezvernih fašistov so Trst púšpek i bili en čas ravniteo v Št. Vidskom zavodi. Novi púšpek so prijateo krščansk h druženi i pisateo. Gda jih sosedno Štajarsko ljudstvo srčno pozdravlja i se veseli, ka več ne je zapúščena siróta, ma pastéra —

se mi pridružimo v molitvaj svojim slovenskim bratom i želemo, da bi na popolno zadovolnost vernikov širili vnoqa leta božo sveto diko.

Jugoslovenski „Orli“ v Parizi. Od 20. do 22. jula so se vršile telovadbe vseh krščansko mislečih telovadnih družtev v Parizi. Naša orlovska organizacija je bila po pedesetih kotrigah zastopana. Kak ovo leto v Strasbourgi i lani v Brni, tak zdaj v Parizi so se Slovenci odlikovali. Prvih daril za prvenstvo je doseglo izmed 103 tekmovalcov samo 13 tekmovalcov. Med temi trinajstimi sta dva Slovenca bila: Hvalé Jožef i Kermavner Ivo. Telovadcov skúпно je bilo 30000. Gledalcov pa pol milijona. Naši Orli so najprisrčnejše bili pozdravljeni i francoski listi so jako prikúplivo pisali od njih. Naši „Orli“ so tak lepo spevali v Parizi, da je vnožina naroda ešče tramvaje i automobile stavila, ka so ne mogli voziti, ár poslušala slovensko pesem. Posebno kda so spevali pesem: „Oj Triglav moj dom . . .“ so Parižani tak navdušeni postali, da so njim naši Orli pesem ponoviti mogli.

Svet.

Nemška princezija Hochenloche — Ochringin Marjeta je na šest mesečni zapor obsojena od nemške sodnije zavolo veleizdaje.

Automobilna nesreča. Pri Székesszékhelyvár se je zgodila velka automobilna nesreča. Šofer je naglo vmro, potniki so automobila ne mogli staviti, te se prevrgeo: Edna oseba je bila mrtva, več pa težko ranjenih.

Staro lito železo

kupujejo po najvišjih cenah

STROJNE TOVARNE in LIVARNE d. d.
v Ljubljani.

Pazka!

Pazka!

Oda se mlin z dvema parama kamnov, 1 valek mašin za olje, žagovenicjanka i edna cirkulanka, stanovanjsko i gospodarsko poslopje, 2 plüga zemle, stalna vodna moč.

Cena 350 jezero Din.

Prometna pisarna „Slivar,“
Ljutomer, Stari trg 47.

JOŽEF NEŠKUDLA v Cic. — Jablom n|Orl, Češka ustanovljeno l. 1810. pošilja v predbroj kakovosti vse cerkvene obleke, kazule, pluviale, dalmatike, antipendije, cerkvene bandere, društvene zastave predvsem orlovske, kelih, ciborije, monštrance i vse posode iz kovine. Stare obleke se umetno i fal popravijo. Kelih se za ceno od 300 Din. naprej pozlatijo. Vse reči se bodo brez carine dopošiljale. Za celo Jugoslavijo je zastopstvo pri:
JAROSLAV NEŠKUDLA,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Prvovrstna vina se dobijo po najfalejši ceni pri rančovskom poštari JANEZ TITANI v Črnelavcih hiš. šte. 33.

Štiri plüge lepoga loga na prodajo 19. avgusta. Poizvedbe pri
ADAMI KARDOŠ župani v ANDREJCIH

Proda se lepo posestvo (oratja zemla, lepi pašniki i travniki, lögi, vsega blüzi 20 plügov i lepo zidana hiša) v Potrni (Laafeld) pri Radgoni, pet minut od železniške postaje i placa varaškoga. Več se zve pri VIKTORI PAVEL, POTRNA.

Jumper és kabátgyapju pamutok minden szinben nagy mennyiségben érkezték. Motringja 12 Dinar.
KELEMEN BÉLA divatáru üzlete ČAKOVEC.

Naročte si „Novine!“

POZIV NA SUBSKRIPCIJO NOVIH DELNIC HRANILNICE V MURSKI SOBOTI D. D. PREJ MURASZOMBATI TAKARÉKPÉNZTÁR

Pooblaščen po občnem zboru delničarjev z dne 18. februarja 1923. izvaja upravni svet Hranilnice v Murški Soboti na podstavi sklepov občnega zbora katere, je vzelo na znanje ministrstvo pravde v Beogradu dne 14. junija 1923. št. 5538 in na podlagi odloka ljubljanskega oddelka ministrstva trgovine in industrije z dne 6. julija 1923. št. 3823 zvišbo delniške glavnice

od 400.000 na 2,500.000 dinarjev

z izdajo

21.000 novih delnic po Din 100.— nominale

sledelim potom:

Vsled sklepa občnega zbora je Jadranska banka d. d. Beograd upravičena subskribirati kom 13.750 delnic po Din 110.—, tako da razpisuje upravni svet kom 7250 delnic v nominalni vrednosti Din 725.000 k javni subskripciji ob naslednjih pogojih:

1. Emisijski tečaj delnice znaša din 110.— (jg. K 440.—), od katerih se porabi Din 10.— v kritje učinkovitih stroškov ter ostanek v korist rezervnega fonda.
2. Plačilne modalitete: od protivrednosti subskribiranih delnic je treba 10% takoj vplačati, 30% do 10. avgusta 1923, nadaljnih 30% do 1. septembra 1923, ostalih 30% je pa položiti do 30. septembra 1923, ali pri blagajni Hranilnice, ali pa pri njenih podpisovalnicah.
3. O subskribiranih delnicah se izdajo interimna potrdila, ki se morajo skrbno hraniti, ker se bodo učinkovite delnice po izvršenem tisku izdajale le proti vrnitvi teh začasnih potrdil.
4. Delnice se glasijo na donositelja in so deležne dobička od 1. oktobra 1923 dalje na podlagi njihovega kupona za leto 1923. Za subskripcijska vplačila plačamo 6% obresti do 1. oktobra 1923.
5. Subskripcija se zaključi dne 30. septembra 1923. kateri rok more upravni svet podaljšati.
6. Za podpisovalna mesta so določene:

Hranilnica v Murški Soboti,

Hranilnica v Križevcih,

Hranilnica v Gornji Lendavi,

Hranilnica v Dolnji Lendavi,

Čakovečka Medjimurska Štedionica, Čakovec,

Jadranska Banka d. d. Beograd in njene podružnice v Bledu,

Celju, Cavtatu, Dubrovniku, Ercegnovi, Jelsi, Jesenicah,

Korčuli, Kránju, Ljubljani, Mariboru, Metkoviću, Prevaljah,

Sarajevu, Splitu, Šibeniku in Zagrebu, Szombathelyi

Takarékpénztár, Szombathely (Ogrsko), Wiener Bank-

Verein, Filiale Radkersburg (Avstrija), Frank Sakster

State Bank, New-York City, 82. Cortlandt str.

7. Upravni svet si pridržuje pravico črtati preostanek subskripcije, v katerem slučaju se vrnejo vplačani zneski podpisovalcem 15. novembra 1923.

Murska Soboti, dne 20. julija 1923.

UPRAVNI SVET.